INSTYTUT ŁĄCZNOŚCI
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

BIULETYN INFORMACYJNY

Nr 2/2008

Reformy regulacyjne dla rynku komunikacji elektronicznej na wokandzie Parlamentu Europejskiego (cz. 1)

Franciszek Kamiński

W numerze 2/2008 „Biuletynu Informacyjnego" zamieszczono opracowanie, w którym omówiono stan prac (na dzień 25 lipca 2008 r.) nad pakietem reform regulacyjnych 2007 dla rynku komunikacji elektronicznej w Parlamencie Europejskim, opierając się na dokumentach sprawozdawców komisji parlamentarnych. Szczególną uwagę zwrócono na propozycje zmian o istotnym znaczeniu dla postępowania regulacyjnego. Przedstawiono podejście komisji parlamentarnych do sprawy prawa weta Komisji Europejskiej wobec środków zapobiegawczych zgłoszonych przez regulatora krajowego, kwestie powołania Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej oraz separacji funkcjonalnej jako środka regulacyjnego. Na podstawie analizy wskazano wpływ konsultacji publicznych dotyczących pożądanych reform regulacyjnych na rynku komunikacji elektronicznej na kierunek proponowanych zmian w kwestii konkurencji infrastrukturalnej, nowych inwestycji oraz ryzyka inwestycyjnego. Podkreślono zbieżność niektórych proponowanych rozwiązań ze stanowiskiem prezentowanym przez polską administrację państwową. Niniejsze opracowanie stanowi kontynuację tematyki przedstawionej w artykule Franciszka Kamińskiego pt. „Charakterystyka pakietu reform regulacyjnych 2007" („Biuletyn Informacyjny" 1/2008).

Opracowanie:

Zakład Problemów Regulacyjnych i Ekonomicznych (Z-11)
Kierownik Zakładu: mgr Mirosław Fereniec
tel.: (+48) 22 5128 626
faks: (+48) 22 5128 714
e-mail: M.Fereniec@itl.waw.pl

Autor:
dr hab. inż. Franciszek Kamiński
tel.: (+48) 22 5128 417
e-mail: F.Kaminski@itl.waw.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie 3

2. Sprawa Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej oraz Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji 4

3. Sprawa zmian dyrektywy ramowej oraz dyrektyw o dostępie i zezwoleniach 8

4. Sprawa zmian dyrektyw o usłudze powszechnej i ochronie prywatności 12

5. Uwagi końcowe 15

Wykaz literatury 16

Reformy regulacyjne dla rynku komunikacji elektronicznej na wokandzie Parlamentu Europejskiego (cz.1)

1. Wprowadzenie

W publikacjach autora [6, 7] przedstawiono propozycje reform regulacyjnych 2007 w sektorze komunikacji elektronicznej Unii Europejskiej [19–21], z którymi wystąpiła Komisja Europejska w dniu 13 listopada 2007 r. Obecnie propozycje te są przedmiotem prac Parlamentu Europejskiego.

Komisja Europejska stoi na stanowisku, że dotychczasowy model regulacji rynku, oparty na pakiecie 2002 (dyrektywy [1–4]), zdał egzamin, przyczynił się bowiem do rozwoju rynku oraz wzrostu inwestycji w sektorze, przyniósł wymierne korzyści konsumentom przez wzbogacenie ofert usług oraz obniżkę cen. Dlatego jest wskazana dalsza kontynuacja polityki sektorowej regulacji konkurencji, z uwzględnieniem nowych wyłaniających się rynków oraz inwestycji infrastrukturalnych. Jednocześnie obserwacja zachodzących zmian na rynku doprowadziła Komisję do wniosku, że jest niezbędna korekta tego pakietu, aby dostosować go do zmian technik oraz rozwoju rynku, z jednej strony, a do braku konkurencji na niektórych ważnych rynkach i niedostatecznej spójności rynku wewnętrznego – z drugiej strony. Pakiet należy zatem wyposażyć w nowe instrumenty regulacyjne. Zdaniem Komisji, w tym celu wystarczy znowelizować dyrektywy [1–4], będące jądrem pakietu regulacyjnego 2002, aby sprostać potrzebom regulacyjnym, wynikającym z przekształceń rynkowych oraz technicznych. Dlatego jej propozycje nie przewidują znaczących zmian w pakiecie regulacyjnym 2002.

Do istotnych proponowanych zmian w pakiecie regulacyjnym należą następujące kwestie:

- separacja funkcjonalna na rynku dostępu, tj. obligatoryjne wydzielenie ze struktur operatora zasiedziałego (bez zbywania składników majątku) odrębnego podmiotu, upoważnionego do zarządzania całą infrastrukturą dostępową i oferowania dostępu do niej wszystkim zainteresowanym przedsiębiorstwom, łącznie z macierzystym, na jednakowych warunkach[1]; regulatorzy krajowi byliby upoważnieni do stosowania tego środka pod kontrolą Komisji;
- ustanowienie niezależnego Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej[2] (EECMA), skupiającego przedstawicieli regulatorów krajowych (w miejsce Europejskiej Grupy Regulatorów ERG), któryby pełnił funkcje doradcze dla

[1] Więcej na ten temat zobacz, np. [5, 9].

[2] Nazwę urzędu podano według polskiego tekstu przytoczonych dokumentów Komisji; w wersji oryginalnej: the European Electronic Communications Market Authority (EECMA).

Komisji, a był odpowiedzialny przed Parlamentem; byłby to ośrodek doradczy w problematyce rynków transgranicznych i wspólnotowych; nowy organ przejąłby funkcje Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA – the European Network Security Agency) oraz działałby na szczeblu europejskim jako ośrodek wiedzy specjalistycznej w dziedzinie bezpieczeństwa sieci i informacji;

- rozszerzenie uprawnień Komisji na prawo weta wobec środków *ex ante* zgłaszanych przez regulatorów krajowych (prawo do wycofania proponowanych środków zaradczych oraz nakazania wdrożenia własnych);
- rozszerzenie uprawnień Komisji do wykonywania procedury przeglądowej rynku zamiast regulatora krajowego, który ociąga się z realizacją tego zadania, łącznie ze wskazaniem środków zaradczych.

W publikacjach [6, 7] zwrócono uwagę na fakt, że przyjęcie propozycji Komisji oznaczałoby centralizację przez nią nadzoru i kontroli rynku komunikacji elektronicznej. Zakres swobody działania regulatorów krajowych w analizie rynków i doborze środków zaradczych zostałby poważnie ograniczony.

Propozycje Komisji Europejskiej w sprawie reformy regulacji rynku komunikacji elektronicznej nie znajdują jednoznacznego wsparcia ze strony znacznej liczby podmiotów gospodarczych oraz niektórych instytucji w państwach członkowskich UE[3]. Największe zastrzeżenia budzą trzy propozycje [16–18]: separacja funkcjonalna jako środek zaradczy, rozszerzenie prawa weta Komisji w postępowaniu przeglądowym rynków oraz powołanie Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej.

W ostatnim czasie zamieszczono na portalu Parlamentu Europejskiego (www.europarl.europa.eu) dokumenty [10–12, 14], których analiza pozwala zorientować się w kierunku zmian proponowanych przez ten organ Unii Europejskiej. W niniejszym artykule zawarto podstawowe informacje na ten temat (według stanu na dzień 25 lipca 2008 r.).

2. Sprawa Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej oraz Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji

Propozycje Komisji Europejskiej w sprawie EECMA oraz ENISA zostały przedstawione w dokumentach [21, 22].

W dokumencie [21] z 13 listopada 2007 r. Komisja zaproponowała ustanowienie Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej (EECMA). Do zakresu jego obowiązków miałyby należeć m.n. działania, za które w chwili obecnej odpowie-

[3] W dokumencie [15] zaprezentowano stanowisko polskiego rządu w sprawie propozycji Komisji Europejskiej, w którym wyrażono zastrzeżenia wobec propozycji powołania EECMA, wprowadzenia uprawnień dla Komisji dotyczących nadzorowania środków naprawczych proponowanych przez krajowe organy regulacyjne oraz wprowadzenia prawa weta Komisji w odniesieniu do tych środków; jednocześnie rząd poparł wniosek w sprawie separacji funkcjonalnej jako środka zaradczego.

dialność ponosi agencja ENISA, co miałoby nastąpić z dniem 14 marca 2011 r. W związku z tym, że kadencja Agencji wygasa dnia 13 marca 2009 r., zachodzi konieczność zachowania ciągłości działań między przewidzianym terminem zakończenia działalności agencji a datą przejęcia jej zadań przez EECMA. W tym celu Komisja zaproponowała w dokumencie [22] przyjęcie środka tymczasowego na okres dwóch lat.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przedstawiono w dokumencie [14]:

„(4) W związku z tym, że kadencja Agencji wygasa dnia 13 marca 2009 r., w celu zapewnienia spójności i ciągłości konieczne będzie zatem jej przedłużenie, co umożliwi dalszą dyskusję w sprawie ENISA. Dyskusja odzwierciedli wyniki procesu oceny ENISA, zalecenia Zarządu i trwający przegląd ram prawnych dla sieci i usług łączności elektronicznej. Pozwoli to również na dalszą refleksję nad ogólnym kierunkiem europejskich starań o zwiększenie bezpieczeństwa sieci i informacji. Wydłużenie okresu działania Agencji nie narusza wyników tej dyskusji.

(5) Należy zatem przedłużyć okres działania Agencji do dnia 13 marca 2012 r."

Świadczy to o tym, że propozycja Komisji w sprawie przyszłości agencji ENISA nie została przez Parlament zaakceptowana. Przedłużono funkcjonowanie agencji na trzy lata, co pozwoli bardziej dogłębnie przeanalizować obszar jej zadań oraz umiejscowienie instytucjonalne w systemie prawnym UE.

Wniosek Komisji Europejskiej w sprawie powołania Europejskiego Urzędu ds. Rynku Łączności Elektronicznej [21] jest przedmiotem projektu sprawozdania [11] dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE – the European Parliament Committee on Industry, Research and Energy). Sprawozdawca komisji zgłosił zastrzeżenia do tego wniosku, proponując w zamian powołanie **Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji BERT** (the Body of European Regulators in Telecom).

Sprawozdawca jest zdania [11], że *„Propozycja Komisji jest wyrazem słusznego zamiaru usprawnienia funkcjonowania wspólnego rynku. Jednak dalekosiężne propozycje dotyczące EECMA mogą mieć odwrotny skutek: stanąć na przeszkodzie europejskiej konkurencyjności, dodając wiele biurokratycznych przeszkód, a przez to utrudniając walkę Komisji Europejskiej o wprowadzenie lepszych przepisów, którą publicznie zainicjował przewodniczący Barroso. Ponadto czyniąc to, zabieg taki stanie się sprzeczny także z zasadą pomocniczości, odbierając uprawnienia państwom członkowskim i krajowym organom regulacyjnym, które działają w omawianym zakresie. ... Istnienie i działalność urzędu stoi w sprzeczności z długoterminowym celem dotyczącym zastąpienia przepisów ex-ante przepisami prawa o konkurencji, odbierając część pewności prawnej i sprawiając, że przepisy europejskie stałyby się mniej przewidywalne. Proponowane połączenie z Agencją ENISA jest bardzo trudne do zrozumienia, bowiem połączenie Agencji ENISA z EECMA utrudniłoby jedynie funkcjonowanie tego ostatniego."*

Franciszek Kamiński: Reformy regulacyjne dla rynku komunikacji elektronicznej na wokandzie Parlamentu Europejskiego (cz. 1)

Sprawozdawca dostrzega wiele pozytywnych osiągnięć w działalności Europejskiej Grupy Regulatorów ERG i w związku z tym [11] *„proponuje powołanie BERT (Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji), który przejąłby wiele funkcji EECMA, nie przyjmując charakteru właściwej agencji, i opierałby się na dobrych praktykach ERG, usprawniając jednocześnie jej działanie i metody pracy oraz wzmacniając zobowiązanie Komisji do konsultacji z nowym organem i możliwie najszerszego uwzględniania jego opinii. Ustanowienie BERT w oparciu o art. 95 Traktatu WE umocniłoby obecną ERG w prawie europejskim, formalnie stanowiąc ciało doradcze, którego funkcje i zakres odpowiedzialności zostały wyraźnie nadane na mocy rozporządzenia. Taki zabieg nadałby BERT większy stopień skuteczności i prawomocności, niż posiada obecna ERG, zachowując jednocześnie rzeczywisty udział krajowych organów regulacyjnych i ich nieocenione doświadczenie w terenie*."

Celem Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji ma być współuczestniczenie w tworzeniu najlepszych warunków do rozwoju konkurencji na rynku komunikacji elektronicznej, tak aby możliwie najszybciej można było odejść od regulacji *ex ante* na rzecz ogólnego prawa konkurencji. Zadaniem BERT, jako głównego organu doradczego Komisji, a także poszczególnych krajowych organów regulacyjnych, jest udział w kształtowaniu jednolitego podejścia regulacyjnego w państwach członkowskich Unii Europejskiej. BERT ma być w pełni autonomiczną i niezależną jednostką zarówno względem Komisji i Parlamentu UE, jak i rządów państw członkowskich oraz korporacji i organizacji przemysłowych. To stwarza mu dobrą pozycję – w charakterze eksperta – przy rozpatrywaniu kwestii spornych na linii Komisja – regulator krajowy, a także przy rozstrzyganiu zażaleń operatorów i dostawców usług komunikacji elektronicznej. Współpraca BERT z Komisją ma opierać się na zasadzie równego partnerstwa. BERT może przedkładać Komisji własne propozycje i wnioski, które powinny być rozpatrywane z największą uwagą. Komisja może zwracać się do BERT o przedstawienie opinii i ekspertyz dotyczących regulacji rynku komunikacji elektronicznej w UE i państwach członkowskich.

Sprawozdawca zauważa, że na rynku wewnętrznym Wspólnoty występuje zbiór rynków regionalnych (geograficznych) o własnych specyficznych cechach i dynamice. W tej sytuacji spójność regulacyjna oznacza zapewnienie proporcjonalnego stosowania przepisów, z jednoczesnym uwzględnieniem specyficznych warunków konkurencji na konkretnym rynku. Dlatego w dokumencie [11] podkreślono, że *„Najbardziej właściwym organem do uczynienia tego są właśnie krajowe organy regulacyjne, które działają w tym obszarze*."

Jednak BERT nie będzie organem wspólnotowym UE i dlatego nie będzie podejmować żadnych decyzji wobec podmiotów na rynku komunikacji elektronicznej. W przypadku niemożności uzyskania informacji (dokumentów), niezbędnej do wykonania nałożonych obowiązków, BERT może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o ukaranie opornego podmiotu rynkowego.

Z zasady autonomiczności BERT wynika proponowany sposób jego finansowania[4] [11]: *„BERT finansowany będzie w następujący sposób: jedna trzecia funduszy BERT pochodzić będzie z budżetu Wspólnoty, a dwie trzecie od krajowych organów regulacyjnych. W każdym państwie członkowskim wprowadzone zostaną przepisy gwarantujące, że krajowe organy regulacyjne posiadają wystarczające środki na zapłacenie odpowiedniej składki BERT."*

Z przedstawionej koncepcji funkcjonowania Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji wynika, że w projekcie rozporządzenia [21] stają się zbędne wszelkie zapisy o administracyjnych uprawnieniach i obowiązkach, a także związane z bezpieczeństwem sieci oraz informacji (obszar odpowiedzialności agencji ENISA) i dlatego mają być skreślone. Wiele artykułów zostało usuniętych w całości, a w pozostałych dokonano poważnych zmian treści. Jako ilustrację warto przytoczyć wykaz artykułów przewidzianych do skreślenia we wniosku Komisji [21]:

- art. 6 *Przegląd rynków krajowych dokonywany przez Urząd;*
- art. 12 *Wniosek dotyczący selekcji przedsiębiorstw;*
- art. 14 *Bezpieczeństwo sieci i informacji;*
- art. 16 *Pobieranie opłat administracyjnych za usługi świadczone przez Urząd;*
- art. 17 *Pobieranie opłat za przyznanie praw do użytkowania częstotliwości radiowych i numerów oraz opłat administracyjnych w ramach powszechnej procedury selekcyjnej oraz rozdzielanie uzyskanych z nich funduszy;*
- art. 20 *Zarządzanie rejestrem informacji dotyczących częstotliwości i bazą danych dotyczącą roamingu w telefonii komórkowej;*
- art. 31 *Główny Urzędnik ds. Bezpieczeństwa Sieci;*
- art. 32 *Stała Grupa Przedstawicieli Zainteresowanych Stron;*
- art. 33 *Komisja Odwoławcza;*
- art. 34 *Odwołania;*
- art. 35 *Skargi do Sądu Pierwszej Instancji i Trybunału Sprawiedliwości;*
- art. 56 *Przepisy przejściowe.*

Już same tytuły wymienionych artykułów wskazują na kierunek preferowanych zmian w funkcjonowaniu nowego organu.

[4] Proponowany sposób finansowania BERT wywołał kontrowersje w komisji ITRE i będzie przedmiotem uzgodnień po przerwie urlopowej (wrzesień 2008 r.).

W projekcie rozporządzenia, według dokumentu [11], założono, że BERT będzie organem przejściowym, potrzebnym w okresie dojrzewania rynków do skutecznej konkurencji, gdy przepisy *ex ante* nie będą już dłużej potrzebne; wstępnie przyjęto okres pięciu lat, chyba że Komisja, Rada i Parlament uznają za konieczne jego przedłużenie.

3. Sprawa zmian dyrektywy ramowej oraz dyrektyw o dostępie i zezwoleniach

Propozycje Komisji Europejskiej w sprawie zmian w dyrektywie ramowej [3] oraz w dyrektywach o dostępie [1] i zezwoleniach [2] są zawarte w dokumencie [19]. Dotychczasowy postęp prac w Parlamencie Europejskim nad wnioskiem Komisji odzwierciedla sprawozdanie [12]. Najistotniejsze poprawki dotyczą dyrektywy ramowej; zmiany w dyrektywach szczegółowych, jeżeli pominąć drobne zmiany stylu i wyjaśniające uzupełnienia, są bezpośrednią konsekwencją zmiany ram prawnych.

Sprawozdawca pozytywnie opiniuje wniosek Komisji [19] pod warunkiem, że zostaną uwzględnione poprawki zgłoszone przez komisję ITRE. Poprawki mają różny ciężar i zakres. Część z nich wynika w sposób oczywisty z odrzucenia koncepcji EECMA na rzecz BERT oraz przedłużenia działalności agencji ENISA. Duża część poprawek odzwierciedla niuanse w podejściu sprawozdawcy i innych członków ITRE do regulacji sektora komunikacji elektronicznej na obecnym etapie, nie ingerując w procedury regulacyjne, ale osadzając je w nieco zmodyfikowanym otoczeniu zasad prawnych. W szczególności nie wyrażono zgody na korzystanie z procedury komitologii przy stosowaniu środków harmonizujących. Zdaniem sprawozdawcy, okoliczności przywołania tej procedury stanowią ominięcie drogi legislacyjnej w postaci obowiązku zgłoszenia odpowiedniego wniosku do Parlamentu i Rady.

Zaproponowano umieszczenie w dyrektywie ramowej takich ważnych zasad prawnych dotyczących regulacji rynku komunikacji elektronicznej, jak:

- promowanie przewidywalności regulacyjnej;
- zapewnienie równego traktowania – w analogicznych okolicznościach – przedsiębiorstw sieciowych i usługowych na rynku komunikacji elektronicznej;
- zabezpieczanie konkurencji z korzyścią dla konsumentów;
- promowanie konkurencji infrastrukturalnej, gdziekolwiek jest to możliwe;
- promowanie regulowanych przez rynek inwestycji oraz innowacji w nowe i wzbogacone infrastruktury, w tym zachęcając do partycypowania (współudziału) w inwestycjach oraz zapewniając stosowne dzielenie się ryzykiem między inwestorem a przedsiębiorstwami korzystającymi z dostępu do nowych urządzeń;
- uwzględnianie różnorodności warunków dotyczących konkurencji i konsumentów, które istnieją w różnych obszarach geograficznych wewnątrz państw członkowskich;

– nakładanie obowiązków regulacyjnych *ex ante* tylko w przypadku, gdy nie istnieje skuteczna konkurencja, i łagodzenie ich lub znoszenie, jak tylko się ona pojawi.

W zasadach tych wyczuwa się troskę o wzrost inwestycji infrastrukturalnych i innowacyjnych przez wspieranie konkurencji infrastrukturalnej oraz zachęcanie do współudziału uczestników rynku w ponoszeniu ciężarów inwestycyjnych i dzielenia się ryzykiem. To podejście przewija się przez cały dokument [12], akcentując potrzebę rozwoju inwestycji w sektorze komunikacji elektronicznej, przy jednoczesnym wspieraniu konkurencji, tak aby można było odejść od regulacji *ex ante*, poprzestając na ogólnym prawie konkurencji:

- *„Celem jest zredukowanie ex ante szczególnych reguł sektorowych w miarę rozwoju rynku, tak aby łączność elektroniczna ostatecznie podlegała wyłącznie prawu konkurencji*."
- Dlatego zdaniem sprawozdawcy, „*organy regulacyjne powinny mieć do dyspozycji efektywny zestaw narzędzi, aby dążyć do osiągnięcia konkurencji, zwiększenia inwestycji i zapewnienia korzyści dla konsumentów*."
- W szczególności należy dopuścić elastyczne stosowanie instrumentów regulacyjnych: „*Obowiązki ustawowe mogłyby być zniesione w obszarach geograficznych, w których uważa się, że konkurencja rzeczywiście wystartowała, lub ponownie wprowadzone, lub wzmocnione w niekonkurencyjnych obszarach rynków, które są uważane za konkurencyjne na szczeblu krajowym*."
- Z uwagi na znaczenie sieci nowej generacji dla rozwoju UE podkreślono, że *„W związku z tym bardzo istotne jest, aby wspierać trwałe inwestycje w zakresie rozwoju tych nowych sieci, jednocześnie należy zabezpieczać konkurencję i zwiększać wybór konsumenta przez przewidywalność i spójność regulacyjną."*

Warto zwrócić uwagę na fakt, że w omawianym dokumencie [12] podkreślono oddziaływanie regulacji nie tylko na podaż usług komunikacji elektronicznej, ale także na popyt na te usługi ze strony społeczeństwa informacyjnego (gospodarki opartej na wiedzy):

*„Celem wspólnotowych ram regulacyjnych w zakresie łączności elektronicznej jest stworzenie trwałego „ekosystemu" dla łączności elektronicznej, w oparciu o podaż poprzez efektywne i konkurencyjne rynki infrastruktur i usług oraz o popyt, dzięki wzmocnieniu rozwoju społeczeństwa informacyjnego***."**

Występuje tu zatem synergia: rozwój komunikacji elektronicznej wpływa na stopień dojrzałości społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy. Z kolei, im ten stopień jest wyższy, tym większe jest zapotrzebowanie na usługi w wymiarze ilościowym i jakościowym. Przyjęcie tego postulatu do praktyki regulacyjnej oznaczałoby konieczność analizowania skutków podejmowanych działań nie tylko pod kątem krótkoterminowych korzyści dla konsumenta, lecz również pod

względem wpływu na powstawanie nowych możliwości w rozwoju społeczeństwa informacyjnego w dłuższej perspektywie czasowej. Tym należy tłumaczyć odwołanie się do konkurencji infrastrukturalnej jako pożądanego kierunku rozwoju rynku [12]: *„Konkurencja infrastrukturalna jest warunkiem wstępnym (przesłanką) dla dobrze funkcjonującego rynku telekomunikacyjnego i jednym z głównych celów tej regulacji".* Jako wsparcie dla tej konkurencji służą zapisy w dyrektywie o dostępie dotyczące współudziału w inwestycjach i związanym z nimi ryzykiem: **krajowe organy regulacyjne będą miały na uwadze dokonane przez operatora inwestycje oraz umożliwią mu uzyskanie zwrotu stosownej części użytego kapitału, z uwzględnieniem poniesionego ryzyka oraz stosownego dzielenia się tym ryzykiem między inwestorem a tymi przedsiębiorstwami, które korzystają z dostępu do nowych urządzeń, biorąc pod uwagę zróżnicowane porozumienia o krótkoterminowym i długoterminowym podziale ryzyka.** Te aspekty zagadnienia należy uwzględnić przy rozpatrywaniu zasad regulacji nowych inwestycji infrastrukturalnych oraz innowacji. Wskazane jest *„otwarte podejście do sieci, sprzyjające* współudziałowi[5] *w inwestycjach i, w razie konieczności, udzielanie niedyskryminacyjnego dostępu. W przypadku gdy* współudział *nie jest możliwy do zrealizowania, przepisy powinny zapewniać, że ryzyko inwestycyjne będzie takie samo dla wszystkich podmiotów mających do niego dostęp."*

Kontrowersyjne propozycje Komisji Europejskiej, o których wspomniano na wstępie, również stanowią temat poprawek zgłoszonych w trakcie prac ITRE. Analizując tok myślenia sprawozdawcy, dochodzi się do wniosku, że wybrano drogę kompromisu i łagodzenia zbyt daleko idących propozycji Komisji. Zwraca uwagę wyraźne zaakcentowanie zasady poszanowania samodzielności krajowych regulatorów rynku komunikacji elektronicznej, co znajduje wyraz m.in. w następującym stwierdzeniu sprawozdawcy ([12], podkreślenie oryginału): *„Najstosowniejszym sposobem zapewnienia spójności i efektywności systemu, w którym uprawnienia są rozdzielone, jest współregulacja. Tylko przyjmując takie podejście, charakteryzujące się współpracą i kolaboracją pomiędzy Komisją i krajowymi organami regulacyjnymi, można osiągnąć rezultaty, nie naruszając delikatnej instytucjonalnej równowagi sił i nie osłabiając elementów regulacji, wchodzących w zakres zasady pomocniczości. Komisja powinna odgrywać raczej rolę arbitra i podmiotu ułatwiającego niż sędziego lub podmiotu nakładającego sankcje*."

Przykładem postulowanego podejścia jest zarówno zastąpienie EECMA przez BERT, jak i procedura współregulacji, która ma zastąpić proponowane prawo weta Komisji wobec środków *ex ante* projektowanych przez regulatorów krajowych. Wspomniana procedura wymaga współpracy Komisji, BERT oraz regulatora krajowego w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń przez Komisję wobec środków naprawczych przyjętych przez regulatora krajowego [12]:

[5] W tekście dostępnym na portalu Parlamentu Europejskiego zastąpiono „współużytkowanie" słowem „współudział".

„Procedura ta jest oparta na zasadzie, że tylko wtedy, gdy Komisja i BERT (podejmując decyzję zwykłą większością głosów) uzgodnią, że proponowany środek naprawczy jest niestosowny, Komisja mogłaby wydać uzasadnioną decyzję, żądając od danego krajowego organu regulacyjnego zmiany projektowanego środka. Funkcjonalny rozdział, z uwagi na jego szeroki zasięg, podlega specjalnemu traktowaniu, ponieważ Komisja i BERT muszą uzgodnić, że jest to jedyny skuteczny środek naprawczy, który dany krajowy organ regulacyjny miałby możliwość nakazać."

Przyjęte rozwiązanie jest przykładem realizacji zasady, że *„Należy raczej wprowadzić procedurę rozstrzygania sporów zamiast mechanizmu zgłaszania weta, aby zaangażować wszystkie zainteresowane strony, Komisję, poszczególne krajowe organy regulacyjne i BERT w poszukiwanie konstruktywnych rozwiązań dotyczących wprowadzania środków naprawczych."*

Zaproponowano skreślić te zapisy wniosku Komisji, które rozszerzają uprawnienia Komisji Europejskiej do nakładania środków zaradczych w przypadku braku wniosku ze strony regulatora krajowego, który nie wykonał niezbędnej do tego celu analizy rynku. Wniosek dotyczący separacji funkcjonalnej na rynku dostępu (art. 13a. *Rozdział funkcjonalny* w nowelizowanej dyrektywie o dostępie) został zaakceptowany z pewną modyfikacją. Tylko w przypadku jednomyślności BERT i Komisji dotyczącej stosowności i skuteczności separacji funkcjonalnej, krajowy regulator będzie mógł skorzystać z tego środka regulacyjnego.

Ważną część zmian w dyrektywie ramowej oraz o zezwoleniach stanowią postanowienia dotyczące zarządzania widmem radiowym we Wspólnocie. Sprawozdawca zaproponował politykę stopniowego wprowadzania zmian w tym obszarze regulacji [12]:

„Wydaje się, że realistyczną i preferowaną reformą widma jest reforma stopniowa, a nie rewolucyjna:

- *brak zakłóceń i zgodność z regulacjami radiowymi ITU powinny być warunkami wstępnymi wprowadzanych reform;*
- *zakres i charakter neutralności usług i technologii powinny być zgodne z definicjami ITU;*
- *do neutralności technologii należy dążyć zgodnie z zasadami dotyczącymi obowiązków w zakresie interoperacyjności, na mocy których mogą być nakładane warunki i standardy;*
- *neutralność usług należy rozumieć jako obejmującą jedynie usługi łączności elektronicznej, w ramach ich odpowiednich krajowych tabel rozdzielania częstotliwości oraz regulacji ITU;*
- *handel widmem powinien być dobrowolny i zgodny z pierwotnym wykorzystaniem właściwego pasma;*

- *ogólne zezwolenia powinny pozostać zasadą w zakresie zrządzania i mogłyby być rozwijane, gdyby istniał popyt, nawet pomimo faktu, że większość zezwoleń dotyczy indywidualnych praw użytkowania;*
- *państwa członkowskie powinny gwarantować efektywność widma i w związku z tym powinny nakładać obowiązek zredukowania, wycofania lub sprzedaży częstotliwości radiowych w przypadku ich nieskutecznego wykorzystania;*
- *większą część widma należy harmonizować w odniesieniu do widma zwolnionego z obowiązku uzyskania zezwolenia w oparciu o zasadę niepowodowania zakłóceń."*

Sprawozdawca, uznając kompetencje państw członkowskich w tej dziedzinie, podkreślił jednocześnie potrzebę dobrej współpracy, koordynacji oraz nawet harmonizacji na szczeblu Wspólnoty w celu uzyskania maksymalnej korzyści z rynku komunikacji elektronicznej. Dlatego proponuje się powołanie nowego komitetu – **Komitetu ds. polityki w zakresie widma radiowego**, aby dopomóc w rozwoju jednolitej polityki w zakresie widma w UE. Komitet ten ma doradzać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komisji w kwestiach polityki w zakresie widma radiowego.

W dokumencie [12] zwrócono szczególną uwagę na konieczność przestrzegania międzynarodowych umów i zaleceń dotyczących gospodarki widmem radiowym:

„Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące zarządzania widmem powinny być zgodne z pracami organizacji międzynarodowych i regionalnych zajmujących się zarządzaniem widmem radiowym, takich jak Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (International Telecommunications Union – ITU) i Europejska Konferencja Administracji Pocztowych i Telekomunikacyjnych (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations – CEPT), aby zapewnić skuteczne zarządzanie wykorzystywaniem widma w całej Wspólnocie i na świecie oraz jego harmonizację."

W kwestii zasad udzielania zezwoleń na korzystanie z określonej częstotliwości lub zakresu częstotliwości w widmie radiowym sprawozdawca preferuje bardziej ostrożne podejście, argumentując [12]: *„Mimo że ogólne zezwolenia mogą być korzystnym rozwiązaniem w długim okresie, kiedy technologia zapobiegająca trudnościom interferencyjnym rozwija się, przyznawanie indywidualnych licencji powinno nadal być zwykłą procedurą przydziału widma."* Podobnie ostrożne podejście występuje wobec zasady neutralności technicznej: *„Neutralność technologii jest wymagana jako zasada, aby nie udaremnić przyszłych innowacji technologicznych, ale musi być ona ograniczona w sytuacji, gdyby była w opozycji do podstawowych celów regulacji."*

4. Sprawa zmian dyrektyw o usłudze powszechnej i ochronie prywatności

Propozycje Komisji Europejskiej w sprawie zmian w dyrektywach o usłudze powszechnej [4] i ochronie prywatności 2002/58/WE są zawarte w dokumencie [20].

Franciszek Kamiński: Reformy regulacyjne dla rynku komunikacji elektronicznej na wokandzie Parlamentu Europejskiego (cz. 1)

Dotychczasowy postęp prac w Parlamencie Europejskim nad wnioskiem Komisji odzwierciedla sprawozdanie [10]. W toku prac uwzględniono propozycje komisji ITRE w sprawie powołania Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji BERT.

Wniosek Komisji Europejskiej nie wprowadza zmian do dotychczasowej koncepcji oraz zakresu telekomunikacyjnej usługi powszechnej w Unii Europejskiej; według zapowiedzi Komisji, pogłębiona analiza funkcjonowania usługi powszechnej oraz koncepcji jej świadczenia mają być przedmiotem konsultacji w 2008 r.

Sprawozdawca w następujący sposób sformułował podstawowe cele proponowanej nowelizacji wymienionych dyrektyw [10]:

1) *„wzmocnienie i poprawa ochrony konsumentów i praw użytkowników w sektorze łączności elektronicznej poprzez – między innymi – zapewnianie konsumentom większej ilości informacji na temat cen i warunków świadczenia usług oraz ułatwianie dostępu do i stwarzanie możliwości korzystania z różnych usług łączności elektronicznej, w tym usług dla użytkowników niepełnosprawnych;*

2) *poprawa w zakresie ochrony prywatności i danych osobowych jednostek w sektorze łączności elektronicznej, w szczególności dzięki nowym wymogom powiadamiania o naruszeniu danych i usprawnionym mechanizmom wprowadzania ich w życie. W tych kwestiach sprawozdawca współpracował ściśle z Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, która ma status komisji zaangażowanej na mocy art. 47 Regulaminu Parlamentu, ponieważ jest bezpośrednio odpowiedzialna za wnioski legislacyjne dotyczące ochrony danych. W związku z powyższym na tym etapie sprawozdawca nie zaproponował w projekcie sprawozdania poprawek dotyczących tych zagadnień*."

Ogólnym celem poprawek zaproponowanych przez sprawozdawcę było uproszczenie, doprecyzowanie i wzmocnienie obecnych przepisów. W szczególności wzmocniono przepisy dotyczące dostępu użytkowników niepełnosprawnych do usług komunikacji elektronicznej [10]:

- *„Rozszerzenie zakresu w odniesieniu do niepełnosprawnych użytkowników końcowych, aby dostępnych im usług nie ograniczać niepotrzebnie do podstawowych usług telefonicznych",* co uzyskano przez zastąpienie w odpowiednim zapisie *„Państwa członkowskie podejmą specjalne środki na rzecz niepełnosprawnych użytkowników końcowych w celu zapewnienia dostępu i przystępności* ***publicznie dostępnej usługi telefonicznej*** *..."* sformułowaniem *„Państwa członkowskie podejmą specjalne środki na rzecz niepełnosprawnych użytkowników końcowych w celu zapewnienia dostępu i przystępności* ***usług łączności elektronicznej*** *..."*.
- *„Państwa członkowskie podejmą konkretne środki ...* ***w celu zagwarantowania, że w każdym wypadku potrzeby szczególnych grup użytkowników niepełnosprawnych są zaspokajane przynajmniej przez jedno przedsiębiorstwo."***

- *„Państwa członkowskie dopilnują, by użytkownicy niepełnosprawni mieli **dostęp** do służb ratunkowych**, równoważny do tego, z którego korzystają inni użytkownicy końcowi.**"*

Dużo uwagi zwrócono na potrzebę doprecyzowania wymagań dotyczących informacji udzielanych przed zawarciem umowy oraz rozszerzenia przepisów w zakresie informowania i przejrzystości. Podtrzymano wniosek o przenoszeniu numeru abonenta w ciągu jednego dnia roboczego, z tym że rozszerzono kompetencje krajowych regulatorów [10]: „***Krajowe organy regulacyjne mogą przedłużyć ten jednodniowy termin i w razie potrzeby zalecić odpowiednie środki służące zagwarantowaniu, że numery abonentów nie są przenoszone wbrew ich woli. Krajowe organy regulacyjne mogą nałożyć odpowiednie sankcje na dostawców, w tym obowiązek wypłaty rekompensaty, w przypadku opóźnień w przenoszeniu numeru lub nadużyć w zakresie przenoszenia numerów przez dostawców lub w ich imieniu.***"

Złagodzono propozycję Komisji Europejskiej w sprawie przekazywania informacji o lokalizacji rozmówców w sposób następujący [10]: *„Państwa członkowskie dopilnują, by**, w stopniu, w jakim jest to technicznie wykonalne,** informacje o lokalizacji rozmówców były bezpłatnie udostępniane **niezwłocznie po dotarciu wywołania alarmowego do służby ratunkowej"***, co ma uwzględnić techniczne możliwości realizacji centrów alarmowych oraz zmiany w przyszłości pod wpływem rozwoju technicznego[6]. W podobnym kierunku zmierzają modyfikacje propozycji Komisji w sprawie dostępu do numerów i usług w obrębie Wspólnoty, uzależniając ten dostęp od warunków technicznych i gospodarczych oraz od decyzji wywoływanego abonenta co do geograficznego zasięgu jego usługi. Sprawozdawca zaznacza [10], że ma to służyć *„możliwości uniknięcia, na przykład przez operatora bezpłatnego numeru, wydatków z powodu wywołań z odległych obszarów."*

W celu uproszczenia stosunków formalnych między abonentami a dostawcami usług, sprawozdawca proponuje [10]: „***Prawo abonentów do odstąpienia od umowy nie powinno mieć zastosowania do zmian wprowadzanych wyraźnie bez szkody dla abonentów, takich jak zmniejszenie ceny lub zwiększenie wydajności usługi będącej przedmiotem umowy.***"

Sprawozdawca proponuje [10] *„dodanie nowych przepisów, zgodnie z którymi konsumenci powinni otrzymywać informacje o ich obowiązkach prawnych wynikających z korzystania z danej usługi (zwłaszcza w odniesieniu do przestrzegania praw autorskich)",* a także doprecyzowuje i uproszcza wymagania w zakresie jakości usług.

Sprawozdawca nie przychylił się do upoważnienia Komisji do korzystania z procedury komitologii przy wprowadzaniu bądź modyfikowaniu środków regulacyjnych,

[6] Tekst Komisji [20]: *„Państwa członkowskie wymagają, by informacje o lokalizacji rozmówców były automatycznie dostarczane niezwłocznie po dotarciu wywołania alarmowego do służby ratunkowej."*

gdyż nie można ich przyjmować w innym trybie niż przez zgłoszenie odpowiedniego wniosku do Parlamentu Europejskiego i Rady.

5. Uwagi końcowe

Propozycje zmian we wnioskach Komisji Europejskiej dotyczących pakietu reform regulacyjnych 2007 w sektorze komunikacji elektronicznej, które rozpatrują komisje Parlamentu Europejskiego, świadczą o pogłębionym spojrzeniu na funkcjonowanie rynku komunikacji elektronicznej w gospodarce Wspólnoty. Odnosi się wrażenie, że na takie podejście miały wpływ opinie uczestników rynku, zgłoszone w trakcie konsultacji publicznych w 2006 r., szerzej omówione w pracy [7].

Na szczególną uwagę zasługują zapisy dotyczące konieczności całościowego spojrzenia na miejsce sektora komunikacji elektronicznej w społeczeństwie informacyjnym, a więc i w gospodarce opartej na wiedzy. Ma to doniosłe konsekwencje dla procesu regulacji rynku, gdyż trzeba uwzględnić i wzajemnie bilansować zarówno korzyści dla konsumentów w perspektywie krótkoterminowej, jak i korzyści dla społeczeństwa informacyjnego w perspektywie długoterminowej. W konsekwencji wyraźnie podkreślono konieczność wspierania konkurencji infrastrukturalnej, a tym samym inwestycji w sieci nowej generacji (w tym światłowodowe) oraz w rozwiązania innowacyjne. W tym kontekście przyjęto propozycje niektórych respondentów konsultacji publicznej w sprawie współudziału w inwestycjach oraz dzielenia się ryzykiem inwestycyjnym.

Parlamentarni sprawozdawcy uwzględnili postulat zgłoszony przez regulatorów rynku komunikacji elektronicznej w państwach członkowskich UE o potrzebie poszanowania ich suwerenności w ramach regulacji rynku krajowego i ograniczyli możliwości podejmowania decyzji regulacyjnych przez Komisję Europejską „ponad głowami" organów krajowych. Jednocześnie wzmocniono przedstawicielstwo tych regulatorów na szczeblu Wspólnoty, proponując powołanie Organu Europejskich Regulatorów Telekomunikacji (BERT) w miejsce Europejskiej Grupy Regulatorów (ERG), o większych możliwościach działania. Ten kierunek zmian jest zbieżny ze stanowiskiem rządu RP oraz UKE.

W bardzo kontrowersyjnej sprawie separacji funkcjonalnej parlamentarzyści uwzględnili propozycje Komisji, z tym że nałożyli warunek pozytywnej jednomyślności Komisji i BERT w tej sprawie, aby regulator krajowy mógł skorzystać z tego środka zapobiegawczego. Należy przypuszczać, że dopuszczenie separacji funkcjonalnej jako środka regulacyjnego wychodzi naprzeciw oczekiwaniom polskiej administracji państwowej, która przychylnie ustosunkowała się do propozycji Komisji w tej sprawie.

Warto także dodać, że w kwestii zarządzania widmem radiowym propozycje komisji ITRE są ewolucyjne, a nie rewolucyjne, podkreślając konieczność harmonizowania postępowania z pracami organizacji międzynarodowych oraz ograniczając tempo zmian w polityce zezwoleń.

Propozycje zgłoszone w sprawie usługi powszechnej i ochrony konsumentów mają służyć polepszeniu obsługi użytkowników niepełnosprawnych oraz lepiej chronić interes ogółu użytkowników końcowych.

Ostateczny kształt pakietu reform regulacyjnych 2007 nie jest ustalony. Omówione dokumenty są jednym z etapów w procedurze podejmowania decyzji w UE. Należy jednak oczekiwać, że jeżeli nawet niektóre zapisy będą w wyniku kompromisu między instytucjami UE zmienione, to jednak obrany kierunek reform zostanie utrzymany.

Wykaz literatury

[1] *Directive 2002/19/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities* (*Access Directive*). OJ L 108, 24.04.2002, pp. 7–20

[2] *Directive 2002/20/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on the authorisation of electronic communications networks and services (Authorisation Directive).* OJ L 108, 24.04.2002, pp. 21–32

[3] *Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive).* OJ L 108, 24.04.2002, pp. 33–50

[4] *Directive 2002/22/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services* (*Universal Service Directive*). OJ L 108, 24.04.2002, pp. 51–77

[5] *Informacja Prezesa UKE w sprawie możliwości zastosowania funkcjonalnej separacji jako środka regulacyjnego w telekomunikacji.* UKE, Warszawa, wrzesień 2007, www.uke.gov.pl

[6] Kamiński F.: *Charakterystyka pakietu reform regulacyjnych 2007.* Biuletyn Informacyjny IŁ, 2008, nr 1, s. 1–22, tylko wersja *on-line*, http://www.itl.waw.pl/publ/biuletyn

[7] Kamiński F.: *Propozycje reform regulacyjnych 2007 w sektorze komunikacji elektronicznej Unii Europejskiej.* Telekomunikacja i Techniki Informacyjne, 2008, nr 1–2, s. 20–50

[8] *Komisja Europejska na temat podziału*. Informacja wstępna do projektu zmiany dyrektywy o dostępie. UKE, 1.03.2008, www.uke.gov.pl

[9] *Podział funkcjonalny operatora.* Biuletyn UKE, 2007, nr 8, s. 24–31

[10] *Projekt sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników oraz dyrektywę 2002/58/WE dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów,* (COM(2007)0698 – C6-0420/2007 – 2007/0248(COD)), Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (IMCO), Sprawozdawca: Malcolm Harbour, 14.04.2008

[11] *Projekt sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Urząd ds. Rynku Łączności Elektronicznej,* (COM(2007)0699 – C6-0428/2007 – 2007/0249 (COD)), Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE), Sprawozdawca: Pilar del Castillo Vera, 17.04.2008

[12] *Report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2002/21/EC on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Directive 2002/19/EC on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities, and Directive 2002/20/EC on the authorisation of electronic communications networks and services,* (COM(2007)0697 – C6-0427/2007 – 2007/0247(COD)), Committee on Industry, Research and Energy (ITRE), Rapporteur: Catherine Trautmann, A6-0321/2008, 22.07.2008

[13] *Stanowisko Ministerstwa Infrastruktury w sprawie możliwości wprowadzenia instrumentu regulacyjnego, jakim jest separacja funkcjonalna.* 4.02.2008, www.mi.gov.pl

[14] *Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 czerwca 2008 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr .../2008 zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 460/2004 ustanawiające Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji w zakresie okresu jej działania*, P6_TC1-COD(2007)0291, (Tekst mający znaczenie dla EOG)

[15] *Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej ws. przeglądu ram regulacyjnych dla łączności elektronicznej*. 13.03.2008, www.mi.gov.pl

[16] Vandystadt N.: *EP paves way to negotiations on telecoms package.* Europolitics Information Society, no. 315, p. 4, 2008

[17] Vandystadt N.: *Implementation of functional separation at heart of debate.* Europolitics Information Society, no. 313, p. 8, 2008

[18] Vandystadt N.: *Reinforced regulators rather than a European authority.* Europolitics Information Society, no. 313, p. 6, 2008

[19] *Wniosek: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywy 2002/21/WE w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej, 2002/19/WE w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej oraz wzajemnych połączeń i 2002/20/WE w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej* (przedstawiona przez Komisję), {SEK(2007) 1472}, {SEK(2007) 1473}, KOM(2007) 697 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 13.11.2007

[20] *Wniosek: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników oraz dyrektywę 2002/58/WE dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów* (przedstawiona przez Komisję), {SEK(2007) 1472}, {SEK(2007) 1473}, KOM(2007) 698 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 13.11.2007

[21] *Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające Europejski Urząd ds. Rynku Łączności Elektronicznej* (przedstawione przez Komisję), {SEK(2007) 1472}, {SEK(2007) 1473}, KOM(2007) 699 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 13.11.2007

[22] *Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 460/2004 ustanawiające Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji w zakresie okresu jej działania* (przedstawione przez Komisję), KOM(2007) 861 wersja ostateczna, Bruksela, dnia 20.12.2007

Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy jest placówką badawczo-rozwojową, zatrudniającą zespół naukowców i specjalistów o wysokich kompetencjach w dziedzinie telekomunikacji i technik informacyjnych.

Prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych jest jednym z najważniejszych obszarów działalności Instytutu Łączności. Tematyka prac dotyczy m.in.: sieci inteligencji otoczenia, optoelektroniki, inżynierii oprogramowania, wspomagania decyzji, aspektów strukturalnych, funkcjonalnych i rozwojowych infrastruktury telekomunikacyjnej.

Wykonywane są również prace o charakterze interdyscyplinarnym, uwzględniające zagadnienia, np. **prawa telekomunikacyjnego** czy **ekonomiki telekomunikacji**. Podejmowane są także tematy dotyczące **społeczno-ekonomicznych, prawnych i technicznych aspektów społeczeństwa informacyjnego.**

Od 2000 r. Instytut Łączności wydaje dwa czasopisma: *Telekomunikacja i Techniki Informacyjne* oraz *Journal of Telecommunications and Information Technology*. Czasopismo *Telekomunikacja i Techniki Informacyjne* (TITI) ma charakter naukowo-techniczny. Szczegółowe informacje o najnowszym numerze TITI zaprezentowano na stronie: http://www.itl.waw.pl/publ/titi/

Journal of Telecommunications and Information Technology (JTIT) jest anglojęzycznym czasopismem naukowym. Informacje o JTIT znajdują się na stronie: http://www.itl.waw.pl/publ/jtit/. *Journal* został umieszczony w bazach EBSCO: http://www.epnet.com/ i Urlichsweb.com.

Instytut Łączności

ul. Szachowa 1
04-894 Warszawa
tel.: (+48) 22 51 28 100
faks: (+48) 22 51 28 625

Oddział IŁ w Gdańsku

ul. Jaśkowa Dolina 15
80-252 Gdańsk
tel.: (+48) 58 341 71 21
tel.: (+48) 58 341 80 91
faks: (+48)58 341 71 12

Oddział IŁ we Wrocławiu

ul. Swojczycka 38
51-501 Wrocław
tel.: (+48) 71 36 99 800 (803)
tel.: (+48) 71 372 88 68
faks: (+48) 71 372 88 78

Redaktor naczelna: Ewa Kapuściarek; e-mail: redakcja@itl.waw.pl

Edycja: Ośrodek Informacji Naukowej, Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy

Prenumerata: wyłącznie elektroniczna na stronie: http://www.itl.waw.pl/publ/biuletyn/form.html

© Copyright by Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy 2008